

Med kazalci za usmerjenost koroških nacionalističnih učiteljev vse do priključitve Avstrije nacističnemu rajhu in še čez je bilo njihovo stanovsko glasilo, ki je pod različnimi naslovi izhajalo od leta 1869 dalje.¹ V pisanju lista je bilo opaziti močan protislovenski podarek zlasti po letu 1882, se pravi, po ustanovitvi Katoliškega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem, in ponovno po prelomu stoletja, ko je postal njegov urednik učitelj Norbert Rainer, oče poznejšega koroškega nacističnega gaulajterja dr. Friedricha Rainerja.

ODMEVI SLOVENSKEGA VPRAŠANJA V PRVEM OBDOBJU

Dejstvo, da so skušale v drugi polovici sedemdesetih let oblasti skoraj v celoti uveljaviti na območju južne Koroške za slovenski živelj tako imenovano utrakvistično šolo,² je našlo odmev tudi v učiteljskem stanovskem glasilu. Poučen v tej smeri je v listu dopis z dne 1. avgusta 1879 o vprašanju namestitve nemško usmerjenega učitelja v južnokoroških Glinjah. Iz dopisa je videti, da se po smrti učitelja Krassniga tamkajšnji krajevni šolski svet želel skupaj z glinjskim duhovnikom, »ultraslovanom in nacionalnim fanatikom«, namestitve slovenskega (in s tem tudi konservativno) usmerjenega učitelja. Vendar do izpolnitve te želje ni prišlo, saj je deželni šolski svet nastavljal učitelja po lastnem izboru, seveda nasprotnega slovenskemu gibanju. Dopis pravi, da je skušal krajevni šolski svet novega učitelja »diskreditirati pri lahkovernih prebivalcih« ter ga denuncirati pri oblasteh. Okrajni šolski svet je stvar preiskal ter našel slovensko pritožbo za neutemeljeno. Zato sta bila tudi načelnik krajevnega sveta in duhovnik (očitno župnik) denarno kaznovana; poleg tega pa je vložil tožbo tudi novi učitelj. Končno je prišlo do poravnave; Pädagogische Stimmen so ob tem omenjale, da je bila za take prestopke predvidena do petletna zaporna kazen. Za odnos lista do slovenskega vprašanja pa je v dopisu značilno označevanje tamkajšnjih Slovencev za »nacionalno-klerikalno prebivalstvo«. Zanimivo je bilo tudi pisanje učiteljskega glasila ob nastopu novega krškega škofa Petra Funderja dve leti kasneje, saj se v različnih inačicah ponavlja v koroškem nacionalističnem tisku vse do danes. Dejstvo, da si je postavil novi škof za geslo »Mir z vami«, so Pädagogische Stimmen 1. avgusta 1881 povezovali to geslo s slovenskim vprašanjem v tem smislu, da so tisti, ki vnašajo nemir v deželo Slovenci, ki se vedno znova pritožujejo nad zapostavljanjem slo-

venskega jezika »v mnogih naših šolah«. Ob koncu najdemo še poziv na varovanje (narodnostnega) miru v deželi ter proti motenju »šole (pač utrakvistične T. Z.) v njenem mirnem razvoju«. Z drugimi besedami: pri ponemčevanju slovenskih šolarjev.

Močan odmev je imela v učiteljskem glasilu interpelacija dr. Vošnjaka in tovarišev v dunajskem parlamentu januarja 1882, s katero so slovenski državnozborni poslanci opozarjali na ponemčevalno vlogo koroške utrakvistične šole ter se zavzemali za izboljšanje položaja slovenskega jezika na teh šolah. Interpelacija se je dotikala tudi vprašanja pouka verouka. V odgovor na interpelacijo so Pädagogische Stimmen 1. marca 1882 objavile ugovor 25 županov z območja celovškega okrajnega glavarstva proti intervenciji slovenskih poslancev v dunajskem parlamentu. Z njo so celo odrekli predlagateljem interpelacije nastopati v imenu koroških Slovencev ter med drugim poudarjali potrebo po pouku nemškega jezika. Zanimivo je bilo že v tem času poudarjanje gospodarske odvisnosti slovenskega dela dežele od nemškega območja in s to nujnostjo povezano znanje nemškega jezika. V ugovoru 25 županov beremo tudi, da je bila koroška ljudska šola od nekdaj nemška, vendar Slovenci kljub nemški šoli niso utrpeli škode ter ohranili svoj jezik ter narodnostno svojstvenost. Tako kot večkrat še danes nemški nacionalisti so tudi podpisniki ugovora poudarjali, da se prihodnji učenci popolnoma (fertig) nauče slovenščine še pred vstopom v ljudsko šolo in je zato ustrezní pouk slovenskega jezika nepotreben. Še več, ko bi se uvedla pismena slovenščina (Pädagogische Stimmen: »nova slovenščina«) v šolo, bi imelo to za posledico, da bi se učenci ne naučili niti nemškega jezika. Ob zaključku je ugovor zavračal upravičenost »vmešavanja« poslancev drugih dežel v koroške zadeve. Beremo tudi, da bi preureditev šolstva v smislu interpelacije pomenila močan korak nazaj in bi bila »škodljiva Slovincem Koroške pri njihovem narodnostnem, duhovnem in gospodarskem napredku«. Interpelaciji je ugovor podtikal celo netenje narodnostnega nemira v deželi. Pädagogische Stimmen so pospremile ugovor z zagovorom obstoječe utrakvistične in nemške šole. Omenjale so tudi, da Slovenci sami žele pouk nemškega jezika, ki so ga označile s tem, da je ta jezik za Slovence v javnem življenju neizogiben. Ta želja se na šolah na »racionalen način (tudi) upošteva in prebivalstvo je s tem zadovoljno«; nasprotno pa »nacionalni agitatorji«, se pravi, slovenski narodni delavci, »skušajo vnesti

narodnostni prepir v deželo«. »K sreči pa,« nadaljuje list, »so na takih šolah učitelji, ki zavračajo narodnostne boje« in težijo k idealu zdrave pedagogike ter se z vsemi močmi prizadevajo varovati (utrakvistično in nemško šolo) pred udarci strankarskih (= slovenskih) napadov. Po pisanju učiteljskega glasila pa se k sreči ljudstvo ne pusti oropati miru in zavrača take poskuse. Med zavrnitve takih poskusov so Pädagogische Stimmen prištele tudi pismo 25 južnokoroških županov, izvemo pa še, da so bila podobna pisma poslana še iz Otmanj, Gospe Svete, Velikovca in Podkloštra.

Kmalu zatem so izšla v listu tri pisma nekoga izmed učiteljev o vprašanju pouka slovenskega jezika, zanimiv pogled enega učiteljev na utrakvistično šolo. Prvo pismo, izšlo je v listu 1. junija 1882, je poudarjalo prizadevanje učiteljev za pouk nemščine na »slovenskih«, se pravi utrakvističnih šolah. Tako kot ugovor 25 županov je tudi to pismo med drugim podčrtovalo vlogo nemškega jezika in potrebo znanja tega jezika. Pisec je bil prepričan, da ima »povzemanje« srbohrvaških besedi v slovenski pismeni jezik za cilj združevanje južnih Slovanov. »Potem stojijo številčno slabotni Slovenci — je menil — pred alternativno, da postanejo Hrvati ali Nemci«. In kako bi to odsevalo na Koroškem? Pisec je bil prepričan, da bi bila izbira »najbrže kmalu odločena«, z drugimi besedami: Slovenci bi se odločili za Nemce. Čez štirinajst dni se je pisec ustavljal predvsem ob vprašanjih pouka slovenskega jezika. Tako kot sočasni nemško-nacionalni tisk je povzemal zagotovila o neustreznosti uporabe pismene slovenščine v šoli, saj bi jo učenci slabo ali sploh ne razumeli. Zato se je pač treba v šoli posluževati slovenskega narečja, ki ga je pisec izenačeval z materinščino učenca, ter istočasno zavračal pouk nemščine kot učnega predmeta. Toda ni soglašal z omenjeno zahtevo 25 županov, ki so se po možnosti zavzemali za uvedbo nemškega učnega jezika na vseh osmih stopnjah ljudske šole, saj bi bilo kaj takega »enostavno nemogoče« in se lahko nemščina uvede šele tedaj, ko bo učenec lahko uporabljal nemški jezik. V tem je županska resolucija tudi v nasprotju z ustreznim odlokom deželnega šolskega sveta iz leta 1872. Tretje pismo z dne 1. avgusta je natančno povzemalo določila o diferenciranem pristopu k pouku slovenščine na posameznih šolah južne Koroške. Po omenjenem odloku so bile šole v Vratih, Kanzelhofu in Kostanjah popolnoma nemške, v drugi kategoriji so bile šole, v katerih so pričeli z uvajanjem nemščine že v prvem šolskem letu. Take šole so npr. bile v Lini pri Vrbi, Rožeku, Žabnicah, Čačah in v Št. Juriju pri Bleibergu (o. Smerče). V tretjo kategorijo pa so spadale šole, na katerih so pričeli s poukom nemščine v drugem

razredu. Pismo omenja nekatere teh šol: Bistrice na Zilji, Gorje, Lipalja ves, Ukve, Št. Lenart pri sedmih studencih, Št. Jakob v Rožu, St. Ilgen (?), Sv. Miklavž na Dravi, Mariji na Zilji in Podgorje. V nadaljevanju pisec povzema izkušnje, ki si jih je pridobil kot učitelj na »jezikovno mešani enorazrednici«.

Iz podatkov učiteljskega glasila je videti, da je imelo raznarodnovalno Nemško šolsko društvo (Deutscher Schulverein) leta 1881 na Koroškem štiri krajevne skupine.³ Videti je tudi sodelovanje učiteljev s to organizacijo. Tako je npr. namenila podružnica učiteljskega društva za Celovec — deželo tega leta Nemškemu šolskemu društvu 5 forintov ter se istočasno zavzela, da bi tudi druge podružnice namenile raznarodovalni organizaciji enak znesek.⁴ Dostopen je tudi podatek, da sta Nemško šolsko društvo in Germanenbund leta 1892 omogočila nabavo 1120 knjig, ki so bile razdeljene šolskim knjižnicam na 66 šolah po podatkih Kärntner Schulblatta (2. april 1894) so bile »mnoge« teh šol na območju podružnice učiteljskega društva Celovec — dežela. Podobno se je za prejete knjige zahvaljevala še podružnica učiteljskega društva za območje Zgornjega Roža.⁵

NASTOP NOVE UČITELJSKE GENERACIJE

Leto 1907 je bilo prelomno tako za koroško učiteljsko stanovsko organizacijo kot za njeno glasilo. S tem letom sta namreč prešla v roke mlajše, izrazito nacionalistične generacije koroških učiteljev. Urednik lista je v tem času postal že omenjeni Norbet Rainer, ki je opravljal prevzeto dolžnost vse tja do anšlusa in še čez. Podobno tudi novo izvoljeni načelnik društva meščanskošolski učitelj Sekora in blagajnik Karbusch.⁶ Poudarjeni nastop nove generacije je pričel odsevati tudi iz društvenega glasila. Značilen odmev take vrste je bil npr. še leta 1907⁷ napad na odprtje slovenske privatne šole v Št. Jakobu v Rožu. Že dejstvo, da so se otvoritve udeležili tudi gostje z Jesenic, je poslužilo listu za zapis o vnašanju nasprotstev v »našo mirno deželo«. List je dalje poudarjal nujnost ustanovitve močnega zidu proti takim prizadevanjem, saj bi v nasprotnem primeru lahko karavanska železnica škodila nemštvu. Kot najboljše sredstvo proti slovenski »kljubovalni šoli« je list pozival k ustanovitvi nemške šole v Podrožci. Iz leta 1913 je značilno mnenje Kärntner Schulblatta o »slovenskem delu jugovzhodne Koroške« kot trdnjavi slovenskih klerikalcev, »zakletih sovražnikov« vsakega napredka in naprednih nagnjenj. Zanimivo je tudi opozorilo, da se slovenski učitelj mora navezovati na nemške kolege zaradi odsotnosti slovenske liberalne stranke na Koroškem.⁸

Drugo prelomnico v usmeritvi koroškega učiteljskega glasila do Slovencev pomeni plebiscit leta 1920. Za dotedanjo usmerjenost učiteljstva je gotovo zgovorno dejstvo, da je od 49 učiteljev, združenih v spodnjerožanski podružnici njihovega stanovskega društva zagovarjalo priključitev južne Koroške matičnemu narodu vsega le ena učiteljica! Kärntner Schulblatt je po plebiscitu objavil tudi imena 33 učiteljev, ki so bili zaradi proslovenske dejavnosti leta 1921 odpušteni iz učiteljske službe (Kärntner Schulblatt: »Zaradi delovanja za Jugoslavijo«).⁹

Posebej zanimiva pa so bila v učiteljskem glasilu v dvajsetih letih opozorila o vprašanju uvedbe kulturne avtonomije za slovensko skupnost. Za usmerjenost nacionalistično usmerjenih učiteljev je ob tem značilno dejstvo, da se je na primer podružnica učiteljskega društva v Pliberku leta 1928 enoglasno pridružila pri zavračanju take ureditve slovenskega vprašanja na kulturnem področju tamkajšnji skupini protislovenske organizacije Kärntner Heimatbunda.¹⁰ Ob predložitvi zakonskega predloga o kulturni avtonomiji deželnemu zboru je učiteljski list poudarjal stoletno sožitje obeh narodnosti v deželi. Menil je tudi, da koroški Slovenci ne govorijo »čist slovenski jezik«, ampak »odmikajoči« se slovenski dialekt, ki ga je Kärntner Schulblatt poznamenoval s »koroško vindišarščino (Kärntner Windische)«, pomešano z mnogimi nemškimi jezikoslovnimi koreni in ga nekoroški Slovenci dostikrat »niti ne razumejo«. List je zagovarjal mnenje, da na Koroškem ni zaključenega slovenskega jezikovnega območja, ampak da je to prepojeno z nemškimi jezikovnimi otoki. Poleg tega skoraj popolnoma ločujejo Koroško od Kranjske Karavanke, tako da so koroški Slovenci izključno navezani na gospodarske stike z nemškimi sosedi. O vzroku nastanka utrakvistične šole (Kärntner Schulblatt jo označuje za jezikovno mešano) ob tem izvemo, da je bila ta šola ustanovljena zaradi spoznanja, da je obvladovanje nemškega jezika »eksistenčna nujnost« za Slovence. Pred vojno so sicer posamezne občine zahtevale — nadaljuje list — radi prizadevnosti »slovenskih agitatorjev« slovenske šole deželni šolski svet je temu tudi ustregel, vendar so po nekaj letih »krajevni zastopniki« prosili za spremembo teh šol v »slovensko-nemške«, ker so slovenski krogi »kmalu spoznali, da čisto slovenska šola pomeni zanje gospodarsko razvalino«. Učiteljski list je seveda pozdravljal germanizacijsko vlogo utrakvistične šole ter označil to šolo v času stare monarhije za »bлагослов za obe plemeni (!) Koroške«. Razumljivo je, da list ni bil navdušen nad zakonskim predlogom za ureditev

slovenskega vprašanja s posebno kulturno avtonomijo, ki bi zajemala tudi ustanavljanje čisto slovenskih osnovnih šol ter se zavzemal za dotedanjo šolsko ureditev. Ob koncu je Kärntner Schulblatt še nakazoval, da kolikor bi prišlo do izvedbe zakona, bi se to moralo zgoditi na podlagi recipročnosti z Nemci v Jugoslaviji v tem smislu, da bi bile priznane jugoslovanskim Nemcem enake pravice kot Slovincem na Koroškem.¹¹

Sicer pa je Kärntner Schulblatt nakazoval zadržke do ureditve slovenskega vprašanja s posebno kulturno avtonomijo takoj, ko je bil csnutek objavljen. Tako beremo, da zakon ne bo opravičil upanja, ki ga vanj polaga zakonodajalec. Vzrok temu naj bi bila določila osnutka o čisto slovenski šoli, ki bi vodila k povečanju narodnostnim prepričanjem na južnem območju Koroške ter prispevala k popolni odtujitvi Slovencev od nemških deželanov. Trn v peti je bilo seveda že nakazano dejstvo, da bi na čisto slovenskih šolah poučevali učitelji »zmožni slovenskega jezika«; ob tem je list svaril pred nastavljanjem slovenskih učiteljev iz Kranjske in Spodnje Štajerske, medtem ko bi čisto slovenska šola lahko krepila slovensko narodno zavest in s tem zmanjševala število »Koroški zvestih Slovencev«. Ob koncu najdemo zagotovilo, da bo zakon o kulturni avtonomiji le malo koristil nemškim manjšinam, medtem ko bo na Koroškem vodil v povečane narodnostne prepire. V vsakem primeru pa je treba še pred obravnavo zakona zaslišati prebivalce južne Koroške, kajti »diktirani zakoni, ki ne najdejo med ljudstvom razumevanja, praviloma niso dobri«.

GLASILO KOROSKIH UČITELJEV
V TRIDESETIH LETIH

Že nakazana medsebojna vplivnost Kärntner Heimatbunda in organizacije nemško-nacionalističnih koroških učiteljev se je pokazala v drugi polovici tridesetih let, ali bolje rečeno, tik pred anšlusom. Dostopna dokumentacija nas navaja ne le k ugotovitvi, da so predstavljali učitelji enega glavnih germanizacijskih vzvodov protislovenske »Koroške domovinske zveze« (Kärntner Heimatbunda), ampak tudi k dejstvu, da je bil dokajšnji del učiteljev vključen še pred anšlusom v prepovedano nacistično stranko.

Oris političnih usmeritev koroških učiteljev v letih po prvi svetovni vojni omogočajo kazalci vsakokratnih volitev v njihovo stanovsko zastopstvo, imenovano Kärntner Lehrerbund (Koroška učiteljska zveza). Po teh podatkih se je udeležilo prvih volitev po znanim plebiscitu 1181 učiteljev. Ob 48 neveljavnih glasovih je glasovalo za nemškonacionalno (»deutschvölkische«) listo 920 volivcev, medtem ko je volilo socialne demokrate vsega

213 učiteljev. V predstojništvo stanovske organizacije (sindikata) je tako prišlo 12 nemških nacionalcev ter trije socialni demokrati. Na volitvah leta 1922 je ob 60-odstotni volilni udeležbi volilo nemškonacionalno listo 533 ter socialno demokratsko listo 227 učiteljev.¹² Za prihodnji razvoj Koroške in politične usmeritve dela koroških učiteljev pa so značilne volitve leta 1927, na katerih je bila ob listi Kärntner Lerherbunda postavljena še »nepolitična« nacistična volilna lista. Takratno razmerje v politični usmeritvi koroških učiteljev utegne kazati dejstvo, da je prejel prvi kandidat liste Kärntner Lehrerbunda 876, medtem ko pa kandidat nacistične liste 445 glasov. Leta 1931 je bil delež kandidatov na obeh listah naslednji: prva lista 874 glasov, medtem ko nacisti 585. Zaradi prepovedi nacistične stranke v kasnejšem obdobju je bila 1935 soglasno izvoljena nemškonacionalna lista.¹³ — V tem času je zajemal Kärntner Lehrerbund 70 % vseh koroških učiteljev.¹⁴

Znano je dejstvo, da so v letih pred anšlustom »ilegalni« nacisti nastopali na Koroškem pod okriljem Kärntner Heimatbunda. Za enega takih nastopov moremo vrednotiti tudi prvo »obmejno srečanje« koroških učiteljev med 4. in 5. junijem 1937 v tako imenovanem rožanskem Karawankenhofu. Srečanje sta priredila Kärntner Heimatbund in učiteljsko društvo za Celovec-deželo, namenjeno pa je bilo vprašanjem južnokoroškega »jezikovno mešanega dela« dežele. Kot govorniki so bili napovedani pisatelj J. F. Perkonig, vladni svetnik Franz Gornik in tajnik Kärntner Heimatbunda Alois Maier-Kaibitsch. Srečanje je podprl tudi deželni šolski svet, ki je za 5. junij omogočil učiteljem pouka prost dan ob zagotovitvi, da bodo učitelji nadomestili odpadle učne ure.¹⁵

Kot vzrok za sklic srečanja so prireditelji navajali »neprestane neupravičene napade« nacionalne slovenske strani proti koroškemu učiteljstvu. Zato je treba »braniti šolsko in domovinsko delo učiteljstva!« V celoti pa je bilo rožansko srečanje usmerjeno proti istočasnemu pogovorom slovenske strani s predstavniki avtoritativnega režima za ureditev pouka slovenskega jezika na koroških ljudskih šolah. Od tod tudi v Kärntner Schulblattu poudarjanje prevenstvenosti učenja nemškega jezika. Zasledimo celo trditve, da je nemogoče, da bi osnovna šola naučila učence obeh jezikov v besedi in pismu, sicer pa je znanje nemškega jezika za koroške Slovence življenjska potreba ter da težnja po razširitvi slovenščine kot učnega jezika ni bila nikoli zahteva večine slovensko govorečega prebivalstva. Beremo celo, da pomeni za slovenskega učenca naučenje slovenskega literarnega jezika večjo težavo kot pa naučenje nemščine. Izvemo tudi, da drugače Slovencev ne ovira jo pri ustanovitvi lastnih šol, vendar to »na

lastne stroške«. Sicer pa bi pomenilo reformiranje koroške »dvojezične« (= utrakvistične) šole prepustitev tako slovenskega kot nemškega prebivalstva »kulturnemu in gospodarskemu propadu«. Zato je v interesu enotnosti dežele, ohranitve miru in gospodarskega dviga, da ostanejo nedotaknjene v celoti izkazane ustanove, ki so nastale iz življenjske nuje (se pravi obstoječa utrakvistična šola op.).

V celoti se je rožanskega srečanja udeležilo 550 učiteljev iz vse Koroške. Tolikšno udeležbo je Kärntner Schulblatt pojasnjeval z ogroženostjo »obmejne šole«. Od vseh treh najavljenih govornikov je bil najbolj zanimiv in značilen pač govor tajnika Kärntner Heimatbunda Aloisa Maier-Kaibitscha. Med drugim je Maier-Kaibitsch omenjal, da »znani« slovenski krogi vedno znova kalijo deželni mir proti volji večine prebivalstva. Dejal je tudi, da se Slovenci lahko prosto organizirajo in da je dejstvo, da imajo več prireditev in zborovanj kot »Koroški zvesti« (Kärntner-treu). Obstajajo tudi slovenske gospodarske zadruge, ki imajo dovolj denarja za bogato podpiranje svojih somišljenikov. Dejal je še, da so Slovenci vedno odbijali priključitev k deželni (nemški) zvezi posojilnic. Tudi ne drže trditve slovenskega tiska, da nimajo Slovenci na Koroškem političnih pravic ter v predstavniških telesih svojih predstavnikov. Poleg tega je bila Slovincem »pred daljšim časom« obljubljena kulturna avtonomija, vendar so takrat stavili previsoko svoje zahteve. Tako kot nemški nacionalisti po drugi svetovni vojni, je tudi Maier-Kaibitsch nakazoval ohranitev tako imenovane »prave staršev« (Selbstbestimmungsrecht) pri določanju tega, kakšno šolo bodo obiskovali njihovi otroci. Ob koncu je še nakazal pripravljenost, da pride iz državnopolitičnih vzrokov do »modusa vivendi« med obema narodnostma, pa tudi pripravljenost nemške strani, da prispeva k temu žrtve. Vendar pa je ob tem zahteval uveljavitev subjektivnega principa za pripadnost k določeni narodnosti, češ da je nemogoče prisilno vključevanje Korošcev v »slovenski kulturni krog« (medtem ko je nasprotni proces pač upravičen in zaželen. Op. T. Z.) Od učiteljev je govornik zahteval, da ostanejo še nadalje tako zvesti Korošci in da vcepljajo v mladino duh 10. oktobra 1920, dneva plebiscita.¹⁶

OPOMBE

1. Kärntnisches Schulblatt (1869), Pädagogische Stimmen (1878), Kärntner Schulblatt (1887). — 2. Prim. Tone Zorn, O nekaterih vprašanjih slovenske problematike na Koroškem v prvi polovici 19. stoletja, Zgodovinski časopis, 1971, 249. — 3. Pädagogische Stimmen, 15. oktobra 1881. —

4. Prav tam, 1. februarja in 15. marca 1884. — 5. Kärntner Schulblatt, 2. maja 1892 (nekaj letnikov lista iz 90. let podpisani žal ni imel na razpolago). — 6. Kärntner Schulblatt, št. 1, 1938. — 7. Kärntner Schulblatt, 15. septembra 1907. — 8. Prav tam, prim št. lista z dne 15. oktobra 1913. — 9. Ti učitelji so bili (priimki so v glavnem pisani v nemški obliki): Kogelnik Franc in Marko; Karl Doberšek; Mihael Herzerle; Johana Kurasch; Elise Kert; Hedvig Strel; Frančiška Pišek; Katarina Milač; Franc Ratey; Ursula Frierler; Elise Muchar; Andrej in Alojzija Vreček; Marija Zink; Frida Prisernig; Antonija Ferjan-

čič; Jožef Gruschler; Viktor Wutej; Jakob Kováč; Antonija Zaplotnig; Bartl Černe; Peter in Janez (Johann) Močnik; Bartl Jeloutschnig; Paul Koschier; Ignac Mlatschnig; Karl Hribernig; Jožef Napokoj; Ludvik Primoschitz; Luiza Gornig in Janez (Johann) Pilgram. — List je poročal, da za nekatere učitelje preiskave še niso končane (Kärntner Schulblatt, št. 1, 1921). — 10. Kärntner Schulblatt, št. 2, 1928. — 11. Prav tam, št. 9, 1927. — 12. Prav tam, št. 6/7, 1922. — 13. Prav tam, prim. št. 7, 1938. — 14. Prav tam, št. 12, 1937. — 15. Prav tam, št. 5, 1937. — 16. Prav tam, št. 6, 1937.

